

BİRİNCİ BİRLEŞİM

4 TEMMUZ 1969 CUMA

İKİNCİ OTURUM

Açılış saati: 15.00

BAŞKAN: Tevfik Gerçeker.

YAZMANLAR: Emin Özdemir, Rıdvan Çongur, Adnan Bin-yazar, Mehmet Aydın.

BAŞKAN — Oturumu açıyorum. İki üyenin konuşması kal-mıştı, önce onlar konuşsunlar. İğdemir buyursun.

ULUĞ İĞDEMİR — Sayın Kurultay üyeleri. Sabahki oturum-da, Türk Dil Kurumu Türkiye İş Bankası ilişkilerini inceleme kurulu raporu okundu. Bu raporda açıklanması gerekli iki nokta var deni-liyordu. Atatürk'ten kalan para İş Bankasınca daha verimli şekilde kullanılabilirdi fikri ortaya atılıyordu. Banka, bu parayı, vasiyet gereğince para olarak kullanmakla zorunludur. Yoksa sorumlu olur-du. Herhangi bir şirketin hisse senetleri alınsa, bu şirket iflas etse, durum ne olurdu? Rahmetli Behiç Ergin, kendi hatıralarını bastırmak amacıyla Türk Tarih Kurumu'na Türkiye Kredi Bankasının 10.000 liralık hisse senedini bırakmıştı. Bu banka iflas etti ve bu senetlerin hiç bir değeri kalmadı. İş Bankası, eğer bu parayı, bu yolda işletmeye kalksaydı, belki böyle bir sonuçla karşılaşılabilirdi. İkinci nokta da artan hisselerin neması kime ait olacaktır meselesidir. İki tezi de sa-vunanlar vardır. Bu iş mahkemeye intikal etmiştir. Mahkemenin ka-rarı meseleyi açıklığa kavuşturacaktır. Teşekkür ederim.

ABDÜLKADİR KARAHAN — Atatürk'ün vasiyeti dola-yısıyla Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu'na bıraktığı nema-ların bugünkü yeni şekli hakkında bazı düşüncelerimi söyleyeceğim. İş Bankası Genel Müdürlüğü yapmış salâhiyetli bir zatın üç gün önce bana söylediğine göre, Atatürk'ün vefatından beri gösterilen ihmal

bu sonuçları doğurmuştur. Atatürk, Cumhuriyet Halk Partisine mirasının sadece çıplak mülkiyetini bırakmıştır, nemasını Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumuna bıraktığına göre, bu para bu iki Kurumun hakkıdır. Halk Partisinin bu istekte bulunması, raporda yazıldığı gibi, sadece bir arkadaşın çıkardığı bir kitapta ortaya attığı hakla ilgili değildir. Halk Partisinin seçim masraflarının çokluğu, Dil Kurumu ve Tarih Kurumu idarecilerinin de tabii olarak Halk Partisine meyilli olmaları bu neticeyi doğurmuştur. Atatürk'ün vefat ettiği tarihle 1969 yılı arasında paranın değeri bakımından en az on misli fark vardır. Atatürk öldüğünde tek parti vardı. Buna rağmen Halk Partisine bir kuruş dahi bırakmamıştır. Vasiyeti yapanın fikirlerine sadık kalmak zorunluğu vardır. Atatürk vefat ettiğinde İş Bankasının mahdut bir sermayesi vardı. Artan para gökten inipte İş Bankasına katılmadı.

BAŞKAN — Süreniz doldu.

ABDÜLKADİR KARAHAN — Kabul etmiyorum, devam edeceğim.

BAŞKAN — Konuşmalar alınan bir kararla sınırlandırılmıştır.

(*Oya koyalım sesleri.*)

BAŞKAN — Konuşmanın bir süre daha uzatılmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ABDÜLKADİR KARAHAN — İş Bankası sermayedarları tarafından fazlasıyla tutulan paranın ne olduğu soruldu. Banka da bu fazlalığı hisse senedi olarak sermayedarlarına dağıttı. Bu Atatürk'ün mevcut parasının artmasıdır. Sermaye artması şeklinde tezahür etmiştir. İş çok ciddîdir. Mahkemenin kararına göre, Halk Partisinin haksızlığını adalet cihazı da kabul etmiştir. Yeni seçilecek Yönetim Kurulu Halk Partisi ile bir mücadele gerekirse yapsın ve bu iki temiz Kurumun hakkı olan bu paraları temine çalışsın.

(*Alkışlar.*)

REFİK TOPKAN — Sayın arkadaşlar. Bir iki noktaya doku-
nacağım. Önce bir arkadaş Cumhurbaşkanı ve Millî Eğitim Bakanının Kurultaya gelmemesini söz konusu etti, etmeseydi daha iyi olurdu. 1964'te olağanüstü Kurultayda tüzük değişti. Tüzüğe yardımcı üye diye bir şey kondu. Ben şimdi yardımcı üye olarak kimler girdi? Asıl üye kaç kişidir? Açıklanma yapılmasını rica edeceğim.

ÖMER ASIM AKSOY — Sayın arkadaşlar, iki konu üzerinde açıklama yapacağım. Birincisi Karahan'ın söz ve düşünceleri, ikincisi de Refik Topkan'ın yardımcı üyeler üzerine sorduklarıdır. Öyle görünüyor ki sayın Karahan sabahki oturumda yoktular. Çünkü konuşmaların beş dakika ile sınırlandırıldığını bilmiyorlar. Yine burada olsalardı, raporumdaki sözleri dinledikten sonra, burada Türk Dil Kurumunun, Halk Partisine yakınlık duyduğu için, gereği kadar hakkını savunmadığını söylemezlerdi. Oysa ben raporu 15 gün önce bütün üyelere olduğu gibi kendilerine de göndermiştim. Raporda, Türk Dil Kurumunun hakkının nasıl savunulduğu yazılıdır. Bütün ayrıntılarıyla her şey anlatılmıştır. Yönetim Kurulunun görevini tam yapmadığı gibi bir anlama gelen şeyler söylediler. Kendilerini bunu ispata çağırıyorum. Yönetim Kurulu, Türk Dil Kurumunun hakkını büyük bir duyarlık ve titizlikle korumuştur. Bizim elimizde altı büyük hukuk profesöründen alınmış altı rapor vardır. Karahan'ın sözlerine temel olan rasgele bir maliyeciden alınmış bilgi değil bunlar. Bu altı bilim adamı ne yol gösterdiyse o yapılmıştır. Kurumların hakkı intifa hakkı imiş. Dil ve Tarih Kurumları İş Bankasında temsil edilmeliymiş. Biz bu konuda da profesörlerden bilgi aldık. (*Alkışlar.*) Eğer hakkımızın niteliği "intifa hakkı" olsaydı, Dil Kurumu 70 yıl sonra yok olacaktı. Türk Dil Kurumunun hakkının adı intifa hakkı değildir. Ve bu, büyük hukukçuların görüşüdür. İntifa hakkı ile yararlanma hakkı arasındaki farkı sayın Karahan biliyorlar mı? (*Alkışlar.*) Hukuktan anlamayanlar buraya gelip "bir maliyeci bana şöyle söyledi; bir bankacıdan şunu öğrendim." gibi laflar etmemelidirler.

(*Alkışlar.*)

(*Özür dilesin sesleri.*)

"Atatürk'ün 5 milyon lirası şimdi on mislini bulmuştur." dediler. İş Bankası da Kurumlara o zaman verdiği şimdi on mislini değil, tam yüz mislini vermektedir. Ben burada İş Bankasının savunuculuğunu yapmıyorum. Kurum haklarının ihmal edilmemiş olduğunu belirtmek istiyorum. Bu konu üzerinde bugün enine boyuna konuşamayız. Raporlar komisyonlara gitsin, geniş geniş görüşülsün, görüşler belirtilsin, bir raporla genel kurula gelsin, böylece düşünceler olgunlaştıktan sonra burada tartışılsın, sonuca varılsın. Doğrusu budur. Ama bir arkadaş Yönetim Kurulunun Dil Kurumunun hakkını gereği gibi savunmadığını ileri sürdüğü için ben de biraz işin esasına girmek

zorunda kaldım. İkincisi: Arkadaşımız Refik Topkan yardımcı üyelik durumunu sordular. Tüzüğümüze göre Dil Kurumunun onur üyeleri, asıl üyeleri, yardımcı üyeleri, haberleşme üyeleri vardır. Asıl üyelerimizden başkaları kurultayda oylamaya katılamazlar, sadece gelip görüşmeleri dinleyebilirler. Bizim bugün 70 kadar yardımcı üyemiz vardır. Bu arkadaşlara davet mektubu gönderilmiştir. Belki gelen olmuştur. Ama asıl üye olmadıkça görüşmelere katılıp oy kullanamayacaklardır. Yardımcı üyelik durumu da budur, saygılarımla.

(*Alkışlar.*)

ABDÜLKADİR KARAHAN — Konuşmak için müsaade rica edeceğim. Kötü bir şey söylemeyeceğim. “Cevap versin” dediler, vereyim.

BAŞKAN — Söz vermiyorum, bu konu yarkurullarda tartışılacaktır.

ABDÜLKADİR KARAHAN — Demokratik davranılmıyor. Bilseydim baştan konuşmazdım.

BAŞKAN — Demokratik davranıyorum. Önceden böyle karar alındı.

TURGAY GÖNENÇ — Yöntem üzerine konuşacağım.

BAŞKAN — Söz vermiyorum.

TURGAY GÖNENÇ — Bizim hazırladığımız rapor üzerindeki eleştirileri başkası cevaplandıramaz.

BAŞKAN — Söz vermiyorum. Bu konu yarkurullarda konuşulacaktır. Gündemimize devam ediyoruz. Yarkurullar seçilecektir. Bu konuda Başkanlığa verilen önermeleri sırayla okutacağım.

(*Sözlük Yarkurulu üyelikleri için Özbek İncebayraktar, Salim Haşlak-oğlu ve Süleyman Kandemir'in verdiği önerge okundu.*)

XII. Türk Dil Kurultayı Başkanlığına

Sözlük Yarkurulu üyelikleri için aşağıda adları yazılı arkadaşları öneriyoruz, saygılarımızla.

Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu, Prof. Dr. Nusret Hızır, Prof. Dr. Osman Ersoy, Prof. Dr. Yaşar Önen, İbrahim Olgun, Ceyhun Atuf Kansu, Vehbi Cem Aşkun, Yusuf Duygu Karslıoğlu, Süleyman Nuri Öz, Ali Özer, Coşkun Ertepinar, Ahmet Nadir Caner, Behçet Necatigil, Ahmet Tulu, Halil Ertürk, Sami N. Özerdim, Ali Rıza Önder.

BAŞKAN — Önerge hakkında söz isteyen var mı? Olmadığına göre okunan önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Şimdi Dilbilgisi Yarkurulu için verilen önergeyi okutacağım.

(*Dilbilgisi Yarkurulu üyelikleri için Beşir Göğüş, Necati Ongay, Ali Kazanoğlu, İsmail Karaahmetoğlu ve İbrahim Olgun'un verdiği önerge okundu.*)

XII. Türk Dil Kurultayı Başkanlığına

Dilbilgisi Yarkurulu üyeliklerine aşağıda adları yazılı arkadaşları saygılarımızla öneriyoruz.

Kevser Acarlar, Nuriye Göğüş, Dr. Müjgan Cunbur, İbrahim Zeki Burdurlu, Raife Kesirli, Ferit Devellioğlu, İnci Erdem, Meral Tolluoğlu, Behçet Altın, Çiğdem Tektunalı, Selahattin Çiller, Halil İban, Yusuf Ziya Beyzadeoğlu, Dr. Mehmet Tuğrul, Münife Baran, Nadir Gül, Tahir Nejat Gencan, Celile Göğüş.

KONUR ERTOP — Dilbilgisi Yarkurulunda ben de görev almak istiyorum.

(*Mehmet Ali Aydın ve Beşir Göğüş'ü de listeye alalım sesleri.*)

ÖMER ASIM AKSOY — Tüzüğümüze göre yarkurul üyelerinin 12 ile 21 arasında olması gerekmektedir. Seçimleri buna göre yapalım, yanlış bir iş yapmış olmayalım.

RIDVAN ÇONGUR — Listede burada olmayan arkadaşların da adları var. Bunu da göz önüne alalım.

BAŞKAN — Sayın Aksoy'un uyarısına göre Dilbilgisi Yarkurulu listesini sonradan önerilen arkadaşlarla birlikte oya koyuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Şimdi Terim Yarkurulu için verilen önergeyi okutacağım.

(*Terim Yarkurulu üyelikleri için Prof. Dr. Macit Gökberk, Doç. Dr. Doğan Aksan, Enver Naci Gökşen ve Nurettin Şazi Kösemihal'in verdikleri önerge okundu.*)

XII. Türk Dil Kurultayı Başkanlığına

Aşağıda adları ve soyadları yazılı arkadaşları Terim Yarkurulu için öneririz, saygılarımızla.

Satı Erişen, İsmail Gökmen, Kâmil İşcan, Muharrem Mercanlıgil, Ferhan Oğuzkan, Hamdi Olcay, M. Necati Öngay, Faruk Savcı, Ebed Mahir Yalnız, Kâzım Yedekçioğlu, Muammer Yüzbaşıoğlu, Prof. Dr. İlhami Cıvaoğlu, Mehmet Yazıcı, İsmet Kayalı, İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, Nurettin Şazi Kösemihal, Salim Haşlakoğlu, Selim Rahim Suntur, Mahmedet Şahinler, Sevim Güray.

BAŞKAN — Önergeyi oya koyuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Şimdi Derleme-Tarama Yarkurulu üyelikleri için verilen önergeyi okutacağım.

(Derleme ve Tarama Yarkurulu üyelikleri için Emel Vardarlı, Adnan Binyazar, İzzettin Mete, Mehmet Salihoglu, Muzaffer Uyguner ve Cevdet Çağatay'ın verdikleri önerge okundu.)

XII. Türk Dil Kurultayı Başkanlığına

Derleme ve Tarama Yarkurulu üyeliklerine aşağıda adları yazılı arkadaşları saygılarımızla öneriyoruz.

Hikmet Turhan Dağhoğlu, Hamit Zübeyir Koşay, Kerim Yund, Muzaffer Egelioglu, Mürsel Köse, Turgut Ergin, Talat Gün, Cemil Cahit Güzelbey, Abdurrahman İpekçi, Şakir Sabri Yener, Şinasi Alper, Hulusi Dedeoğlu, Kâzım Genç, Nuri Onat, Necdet Karslıgil, Dr. Baha Arıkan, Haldun Özer, Mehmet Aydın, Yusuf Servet Kitiş.

BAŞKAN — Yusuf Servet Kitiş rahatsızlığı sebebiyle ayrılmıştır. Ayrıca Derleme ve Tarama Yarkurulu için Prof. Sadettin Buluç da önerilmektedir. Bu değişikliklerle önergeyi oya koyuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Şimdi Bütçe ve Hesap Yarkurulu üyelikleri için verilen önergeyi okutuyorum.

(Bütçe ve Hesap Yarkurulu üyelikleri için Hikmet Dizdaroğlu, Muhittin Güngen ve Çiğdem Tektunalı'nın verdiği önerge okundu.)

Prof. Dr. Şerafettin Turan, Prof. Dr. Cemal Tükin, Prof. Dr. Uluğ Bahadır Alkım, Muzaffer Egesoy, Ali Budak, Orhan Barlas, Hasan Remzi Çitçi, Ragıp Uğural, Burhan Cahit Ünal, Doç. Dr. Suat Aksoy, Yahya Kanbolat, Abdi Tefvik Yegül, Hasan Yeğin, Nuri Gençosman, Ferhat Nihat Yücefer, Mehmet Turan Yarar, Mehmet Salihoglu, Yaşar Cankoçak, Mehmet Yazıcı.

SAİT SADİ DANIŞMENTGAZIOĞLU — Listede adım yok. Biz bunun için geldik. Geçen Kurultay bütçe yarkurulu doğru işler yapmıştır. Ben o yarkurulda çalıştım. Bu yarkurulda da çalışmak istiyorum.

BAŞKAN — Siz de listeye ahındınız.

SAİT SADİ DANIŞMENTGAZIOĞLU — Sağolun.

RIDVAN ÇONGUR — Sabah yapılan toplantıda ve bu oturumda da tenkit edildik. Bunun için konuşacağım. Bize listeler veri-

liyor, biz de görevimizi yapıyoruz. Bize gelen listelerde birçok üye arkadaşların adları var, ayrıca çalışmak isteyenler de adını yazdırır, oylanır ve böylece yarkurul seçilir. Bu listelerde uzmanlığı bakımından gerekliler verilmiştir. Ben Kurultaya gelmeyenleri listeden çıkaralım, yerine katılmak isteyenleri yazalım diyorum.

MUZAFFER UYGUNER — Usul hakkında söz istiyorum.

RIDVAN ÇONGUR — Benim konuşmam bitsin öyle.

MUZAFFER UYGUNER — Başkan adına siz mi söz vereceksiniz?

RIDVAN ÇONGUR — Ben burada üye olarak konuşma hakkımı kullanıyorum. Konuşmam bitsin, sonra size söz verilir. Beş kişi burada yok, uygun görürseniz bunları silelim.

ÖMER ASIM AKSOY — Şimdi burada yok diye listede adları bulunan arkadaşları çizmeyelim. Söz gelişi Muzaffer Egesoy arkadaşımız Türkiye çapında bir hesap ve bütçe uzmanıdır. Sabahleyin buradaydı. Yarkurula katılmayı da kabul etti. Rica ederim, listeden silinmesin. Şimdi burada yoksa, yarın gelmeyecek demek değildir.

MUZAFFER UYGUNER — Yoklama yapılıyor, salonda yok diye listeden çıkarılıyor. Bu olamaz, dışarıya herhangi bir işi için çıkmış olabilir. Listedeki önerilenlerin aynen oya konulmasını rica ediyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Evvelce okunan Bütçe ve Hesap Yarkurulu üyelerinde büyük bir değişiklik yapılmamıştır. Önergeyi yapılan eklemelerle yeniden okutacağım.

(Bütçe ve Hesap Yarkuruluna önerilenlerin adları yapılan değişikliklerle okundu.)

Prof. Şerafettin Turan, Prof. Bahadır Altın, Muzaffer Egesoy, Ali Budak, Orhan Barlas, Hasan Remzi Çitçi, Ragıp Uğural, Burhan Cahit Ünal, Doç. Dr. Suat Aksoy, Yahya Kanbolat, Abdi Tefvik Yegül, Hasan Yeğin, Nuri Gençosmanoğlu, Ferhat Nihat Yücefer, Mehmet Turan Yarar, Mehmet Salihoğlu, Yaşar Cankoçak, Sait Sadi Danişmentgazioğlu, Mehmet Yazıcı, Turgay Gönenç, Rıdvan Çongur.

BAŞKAN — Okunan önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul

edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Şimdi Yayın ve Tanıtma Yarkurulu üyelikleri için verilen önergeyi okutuyorum.

(*Yayın ve Tanıtma Yarkurulu üyelikleri için Nahit Ulvi Akgün, Selahattin Çiller, Necati Cumalı, H. Rıdvan Çongur, Ayhan Hünelp, Orhan Hançerlioğlu, İbrahim Minnetoğlu ve Oktay Akbal'in verdikleri önerge okundu.*)

XII. Türk Dil Kurultayı Başkanlığına

Yayın ve Tanıtma Yarkurulu üyeliklerine aşağıda adları yazılı arkadaşları önerir, saygılar sunarız.

İlhan Geçer, Gülten Akın, Necati Cumalı, Tahsin Saraç, Rıdvan Çongur, Oktay Akbal, Halim Yağcıoğlu, Nevzat Üstün, Burhan Arpad, Fahir Onger, Ayhan Hünelp, Halil Uysal, Salim Şengil, Cemal Süreya, Naim Tirali, Halil Kocagöz, İbrahim Minnetoğlu, Sabahattin Batur, Tarık Dursun K., Saadet Timur Ulçügür, Mehmet Salihoglu, Muzaffer Uyguner, Sıdika Külürbaşı, M. Ali Gökberk, A. Hikmet Par, Ahmet Nadir Caner, Osman Turgut Pamirli.

BAŞKAN — Listede 27 kişinin adı var. 21'e indirmek için kesinlikle gelmeyenlerin adlarını çıkaralım.

(Yoklama sonunda Nevzat Üstün, Fahir Onger, Halil Uysal, Cemal Süreya, Naim Tirali, Halil Kocagöz'ün Kurultayda bulunmadığı anlaşıldı.)

BAŞKAN — Kurultayda bulunmayanların adlarını çıkardıktan sonra kalan üyeleri oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MAZHAR LEVENTOĞLU (*Bağrarak*): Mahkeme kararı ne oldu?

BAŞKAN — Bize bir karar tebliğ edilmedi. 7 temmuz 1969 pazartesi günü saat 9.00'da toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanış saati: 16.25.